

ROZNIK JELENIOGÓRSKI

LIII

PISMO REGIONU KARKONOSZY

2021

Towarzystwo Przyjaciół Jeleniej Góry

ROCZNIK JELENIOGÓRSKI

PISMO REGIONU KARKONOSZY

tom **LIII** 2021

Ad maximam Urbis gloriam

Jelenia Góra 2021

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Stanisław Firszt, Piotr Gryszel, Ivo Łaborewicz (redaktor), Janusz Milewski, Marek Obrębalski, Karolina Pawlikowska, Jacek Potocki, Marek Szajda (sekretarz)

RADA REDAKCYJNA

prof. dr hab. Zbigniew Domostawski (Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze),
dr hab. Rafał Eysymontt prof. UWrocław (Instytut Historii Sztuki, Uniwersytet Wrocławski),
prof. dr hab. Henryk Gradkowski (Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa w Jeleniej Górze),
prof. dr hab. Andrzej Grodzicki – Przewodniczący (Instytut Nauk Geologicznych Uniwersytet Wrocławski),
dr hab. Andrzej Kozieł prof. UWrocław (Instytut Historii Sztuki, Uniwersytet Wrocławski),
PhDr. Ivo Navrátil (Státní okresní archiv Semily),
Prof. dr. Willi Xyländer (Senckenberg Museum für Naturkunde Görlitz)

KOREKTA

Ewa Kiraga-Wójcik

RECENZENCI

prof. dr hab. Grzegorz Strauchold
dr hab. Tomasz Przerwa

TŁUMACZENIA STRESZCZEŃ

Terra Liber – Karol Majcher (j. angielski, j. niemiecki), Karina Kurková (j. czeski)

WYDAWCA

© Towarzystwo Przyjaciół Jeleniej Góry, 2021

© Archiwum Państwowe we Wrocławiu Oddział w Jeleniej Górze, 2021

WSPÓŁPRACA

Karkonoskie Towarzystwo Naukowe, Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze,
Muzeum Przyrodnicze w Jeleniej Górze

PATRONAT MEDIALNY

ADRES REDAKCJI: ul. Bohaterów Getta 2, 58-500 Jelenia Góra
bądź ul. płk. W. Kazimierskiego 3, 58-508 Jelenia Góra, e-mail: jgora@ap.wroc.pl; tpjg@op.pl
SKŁAD I DRUK: „Ad Rem”, al. Wojska Polskiego 91, 58-500 Jelenia Góra, adrem.jgora.pl

ISSN 0080-3480

Na okładce:

1. str.: Ołtarz główny w kościele św. Jana Chrzciciela w Cieplicach po renowacji z lat 2008-2020. Wykonany ok. 1716 r. z centralnym obrazem „Marii, jako Królowej Niebios w otoczeniu świętych cysterskich”, wykonany przez Michaela Willmanna w latach 1686-1688. Złocenia ołtarza w 1732 r. wykonał Hans Filip Bornschlegel. Ołtarz był darem opata krzeszowskiego Dominika Geiera, stan z pocz. 2021 r. (fot. Aleksandra Nowak-Odelga)
4. str.: Obraz olejny „Św. Józef Kalasancjusz z dziećmi”, autor nieznan, lata 70. XX w., z kościoła św. Jana Chrzciciela w Jeleniej Górze – Cieplicach, w nowej ramie z roku 2016 (fot. Aleksandra Nowak-Odelga)

SPIS TREŚCI

Spis treści	3
Contents	5
Obsah	7
Inhaltsverzeichnis	9
Nie „bijemy się o Złotą Patelnię” – zamiast wstępu	11

ARTYKUŁY I STUDIA

Marek Obrębalski, Strategiczne kierunki rozwoju regionu jeleniogórskiego w okresie ćwierćwiecza (1996–2021), czyli o nieprzemijających wartościach i wyzwaniach	13
Ivo Łaborewicz, Pomnik Theodora Donata i Emila Fieka nad Wielkim Stawem w Karkonoszach (1890–1945)	27
Paulina Średnicka, Turystyka górską w Karkonoszach pod koniec XIX wieku w relacji Stanisława Belzy	55
Bartosz Skowroński, Sieć połączeń autobusowych w okolicach Jeleniej Góry pod koniec lat 40. XX w. jako element zagospodarowania turystycznego regionu	85
Andrzej Mateusiak, Turystyczne rajdy narciarskie PTTK w Karkonoszach	111
Jerzy Górski, Działalność turystyczna w jeleniogórskich wojskowych szkołach radiotechnicznych	139
Henryk Dumin, Pamięć utraconych przestrzeni, czyli o roli tradycji w życiu dolnośląskich społeczności po 1945 roku	181
Stanisław Firszt, 75 lat pobytu pijarów na ziemi jeleniogórskiej (kalendarium wydarzeń w latach 1996–2020)	199

MATERIAŁY I ŹRÓDŁA

Zofia i Zbigniew Adamscy, Tajemnice Zapory Pilchowickiej	241
Zbigniew Adamski, Czas odwilży w ZWCH „Chemitex Celwiskoza” w Jeleniej Górze	257
Robert Bogusławowicz, 45-lecie Rodzinnego Ogrodu Działkowego „Krokus”	265
Korneliusz Pacuda, Piknik Country zaczął się w Jeleniej Górze	281
Kazimierz Wolf (współpraca Jan Foremny), Pierwszy w Polsce Piknik Country. Jelenia Góra 23–25 września 1982 r.	285
Maria Papp, Pamiętnik poświęcony moim synom	291
Heinz Becker, Christian Worbs, Wolfgang Holzbächer, Norbert Wiczorek, Cieplickie Zakłady Budowy Maszyn Papierniczych	317
Elżbieta Purska, Joanna i Czesław Purscy – pierwsi polscy księgarze w Jeleniej Górze po 1945 roku. Wspomnienia córki Elżbiety	361

Ryszard Knoll, Władysław Łysakowski – pionier polskiego polarnictwa	367
--	-----

SPRAWOZDANIA

Ivo Łaborewicz, Sprawozdanie z działalności Archiwum Państwowe- go we Wrocławiu Oddział w Jeleniej Górze w 2020 roku	373
Wiesław Wójciakowski, Sprawozdanie z działalności Zarządu Koła nr 2 Polskiego Związku Filatelistycznego w Jeleniej Górze za lata 2016–2021	379
Jan Foremny, 60 lat propagowania fotografii przez Jeleniogórskie Towarzystwo Fotograficzne w świetle jego Jubileuszu 60-lecia	384
Janusz Milewski, Sprawozdanie Komisji Historycznej Karkonoskie- go Hufca Związku Harcerstwa Polskiego w Jeleniej Górze za okres 2019–2020	386

IN MEMORIAM

Tytułem wstępu (<i>Kazimierz Pichlak</i>).....	390
Alina Obidniak	392
Wacław Bajer	393
Franciszek Gawor (<i>Krzysztof Sawicki</i>).....	394
Jerzy Jan Gruszka (<i>Janusz Milewski</i>).....	395
Teodor Gutaj (<i>Jan Foremny</i>).....	399
František Jirásko (<i>Jacek Potocki</i>).....	402
Piotr Kozak (<i>Stanisław Firszt</i>).....	409
Tadeusz Stefan Lewandowski (<i>Łukasz Sołtysik</i>).....	410
Czesław Margas (<i>Ivo Łaborewicz</i>).....	415
Wacław Narkiewicz (<i>Jan Foremny</i>).....	422
Bogdan Nauka (<i>Cezary Wiklik</i>).....	424
Józef Sarzyński (<i>Józef Kusiak, Bartosz Lipiński</i>).....	429
Jerzy Sauer (<i>Krzysztof Sawicki</i>).....	432
Marian Ważny (<i>Janusz Milewski</i>).....	434
Przemysław Wiater (1958–2020) (<i>Ivo Łaborewicz</i>).....	436
Waldemar Andrzej Wiśniewski (<i>Stanisław Schubert, Andrzej Mateusiak, Janusz Milewski</i>).....	442
Wspomnienie artysty Jerzego Szymona Gaja	445

RECENZJE

Piotr Gryszel, Emil Mendyk, Przemysław Wiater, <i>Kuchnia Ducha Gór czyli smaki Karkonoszy</i> (<i>Joanna Nowosielska-Sobel, Grzegorz Sobel</i>).....	450
Piotr Migoń, <i>100 przyrodniczych osobliwości Karkonoszy</i> (<i>Roksana Knapik</i>).....	457
Jan Hahn, <i>Śląsk magiczny</i> (<i>Jan Hanc</i>).....	459

KRONIKA JELENIOGÓRSKA (<i>Krzysztof Tęcza</i>).....	463
--	-----

CONTENTS

Spis treści	3
Contents	5
Obsah	7
Inhaltsverzeichnis	9
We are not „fighting for the Golden Frying Pan” – instead of an introduction	11

ARTICLES AND STUDIES

Marek Obrebalski, Strategic development directions of the jeleniogórski region in the quarter-century period (1996–2021), i.e. about everlasting values and challenges	13
Ivo Łaborewicz, Theodor Donat and Emil Fiek monument next to Great pond in Karkonosze – uprising history (1893–1945)	27
Paulina Średnicka, Mountain tourism in Karkonosz in the end of XIX century in Stanisław Belza report	55
Bartosz Skowroński, The bus network in the area of Jelena Góra as an element of tourist development in this part of the Sudetes at the end of the 40s XX century	85
Andrzej Mateusiak, Tourist ski rallies PTTK in Karkonosze	111
Jerzy Górski, Tourist activities in Jelenia Gora military radio-technical schools	139
Henryk Dumin, Memory of lost spaces which means the role of traditions in the life of lower silesian communities after 1945	181
Stanisław Firszt, 75 Years of Piars stay in Jelenia Gora land (calendar of events in 1996-2020)	199

MATERIALS AND SOURCES

Zofia i Zbigniew Adamscy, Secrets of the Pilchowice Dam	241
Zbigniew Adamski, The time of the thaw at ZWCH „Chemitex Celwiskoza” in Jelenia Góra	257
Robert Bogusławowicz, 45 years of the „Krokus” Family Allotment Garden	265
Korneliusz Pacuda, The „Country Piknik” began in Jelenia Góra	281
Kazimierz Wolf (współpraca Jan Foremny), The first „Country Piknik” in Poland. Jelenia Góra, September 23-25, 1982	285
Maria Papp, Diary dedicated to my sons	291
Heinz Becker, Christian Worbs, Wolfgang Holzbächer, Norbert Wiczorek, Cieplice Paper Machine Works	317
Elżbieta Purska, Joanna and Czesław Purscy – the first Polish booksellers in Jelenia Góra after 1945. Memoirs of Elżbieta’s daughter	361

Ryszard Knoll, Władysław Łysakowski – the pioneer of Polish polar research	367
---	-----

REPORTS

Ivo Łaborewicz, Report on the activities of the State Archives in Wrocław, Jelenia Góra Branch in 2020	373
Wiesław Wójciakowski, Report on the activities of the Board of the Circle No. 2 of the Polish Philatelic Association in Jelenia Góra for the years 2016–2021	379
Jan Foremny, 60 years of promoting photography by the Jelenia Góra Photographic Society in the light of its 60th anniversary	384
Janusz Milewski, Report of the Historical Commission of the Karkonosze Regiment of the Polish Scouting Association in Jelenia Góra for the period 2019–2020	386

IN MEMORIAM

By way of introduction (<i>Kazimierz Pichlak</i>)	390
Alina Obidniak	392
Wacław Bajer	393
Franciszek Gawor (<i>Krzysztof Sawicki</i>)	394
Jerzy Jan Gruszka (<i>Janusz Milewski</i>)	396
Teodor Gutaj (<i>Jan Foremny</i>)	399
František Jirásko (<i>Jacek Potocki</i>)	402
Piotr Kozak (<i>Stanisław Firszt</i>)	409
Tadeusz Stefan Lewandowski (<i>Łukasz Soltysik</i>)	410
Czesław Margas (<i>Ivo Łaborewicz</i>)	415
Wacław Narkiewicz (<i>Jan Foremny</i>)	422
Bogdan Nauka (<i>Cezary Wiklik</i>)	424
Józef Sarzyński (<i>Józef Kusiak, Bartosz Lipiński</i>)	429
Jerzy Sauer (<i>Krzysztof Sawicki</i>)	432
Marian Ważny (<i>Janusz Milewski</i>)	434
Przemysław Wiater (1958–2020) (<i>Ivo Łaborewicz</i>)	436
Waldemar Andrzej Wiśniewski (<i>Stanisław Schubert, Andrzej Mateusiak, Janusz Milewski</i>)	442
Recollection of the artist Jerzy Szymon Gaj	445

REVIEWS

Piotr Gryszel, Emil Mendyk, Przemysław Wiater, <i>Kuchnia Ducha Gór czyli smaki Karkonoszy</i> (<i>Joanna Nowosielska-Sobel, Grzegorz Sobel</i>)	450
Piotr Migoń, <i>100 przyrodniczych osobliwości Karkonoszy</i> (<i>Roksana Knapik</i>)	457
Jan Hahn, <i>Śląsk magiczny</i> (<i>Jan Hanc</i>)	459

THE CHRONICLE OF JELENIA GÓRA (<i>Krzysztof Tęcza</i>)	463
---	-----

OBSAH

Spis trešci	3
Contents	5
Obsah	7
Inhaltsverzeichnis	9
Nebojujeme „o Zlatou pánev“ – místo úvodu	11

ARTYKUŁY I STUDIA

Marek Obrębalski, Strategické směry rozvoje jelenohorského regionu v období čtvrtstoletí (1996–2021), aneb o nepomíjejících hodnotách a výzvách	13
Ivo Łaborewicz, Pomník Theodora Donata a Emila Fieka u Velkého rybníku v Krknoších – historie vzniku (1893–1945)	27
Paulina Średnicka, Horská turistika v Krkonoších koncem 19. století dle odkazu Stanisława Bełzy	55
Bartosz Skowroński, Síť autobusových spojů v okolí Jelení Hory jako součást turistického využití této části sudet koncem 40. let 20. stol.	85
Andrzej Mateusiak, Turistické lyžařské akce PTTK v Krkonoších	111
Jerzy Górski, Turistická činnost v jelenohorských vojenských radiotechnických školách	139
Henryk Dumin, Paměť ztracených míst, aneb o úloze tradice v životě dolnoslezských společností po roce 1945	181
Stanisław Firszt, 75 let pobytu piaristů na jelenohorsku (kalendárium událostí v letech 1996–2020)	199

MATERIÁLY A ZDROJE

Zofia i Zbigniew Adamszy, Tajemství Pilchowické přehrady	241
Zbigniew Adamski, Období oblevy v závodech ZWCH Chemitex-Celwiskoza v Jelení Hoře	257
Robert Bogusławowicz, 45. výročí Rodinné zahrádkářské zahrady „Krokus“ v Jelení Hoře	265
Korneliusz Pacuda, Country piknik začal v Jelení Hoře	281
Kazimierz Wolf (współpraca Jan Foremny), První Country piknik v Polsku. Jelení Hora 23.–25. září 1982	285
Maria Papp, Moje vzpomínky (1906–1967)	291
Heinz Becker, Christian Worbs, Wolfgang Holzbächer, Norbert Wiczorek, Papírenské závody v Cieplících	317
Elżbieta Purska, Joanna a Czesław Purstovi – první polští knihkupci v Jelení Hoře po roce 1945. Dceřiny vzpomínky	361

Ryszard Knoll, Władysław Łysakowski – průkopník polského polárního výzkumu	367
---	-----

ZPRÁVY

Ivo Łaborewicz, Zpráva o činnosti Státního archivu ve Vratislavi, pobočky v Jelení Hoře za rok 2020	373
Wiesław Wójciakowski, Zpráva o činnosti správní rady oddělení č. 2 Polského filatelistického svazu v Jelení Hoře za období 2016–2021	379
Jan Foremny, 60 let propagace fotografie Fotografické společnosti Jelenia Góra s ohledem na její 60. výročí	384
Janusz Milewski, Zpráva Historické komise Krkonošského oddílu Svazu polského harcerství v Jelení Hoře za období 2019–2020	386

IN MEMORIAM

Jako úvod (<i>Kazimierz Pichlak</i>).....	390
Alina Obidniak	392
Wacław Bajer	393
Franciszek Gawor (<i>Krzysztof Sawicki</i>).....	394
Jerzy Jan Gruszka (<i>Janusz Milewski</i>)	396
Teodor Gutaj (<i>Jan Foremny</i>).....	399
František Jirásko (<i>Jacek Potocki</i>)	402
Piotr Kozak (<i>Stanisław Firszt</i>).....	409
Tadeusz Stefan Lewandowski (<i>Łukasz Sołtysik</i>).....	410
Czesław Margas (<i>Ivo Łaborewicz</i>).....	415
Wacław Narkiewicz (<i>Jan Foremny</i>).....	422
Bogdan Nauka (<i>Cezary Wiklik</i>).....	424
Józef Sarzyński (<i>Józef Kusiak, Bartosz Lipiński</i>)	429
Jerzy Sauer (<i>Krzysztof Sawicki</i>).....	432
Marian Ważny (<i>Janusz Milewski</i>).....	434
Przemysław Wiater (1958–2020) (<i>Ivo Łaborewicz</i>)	436
Waldemar Andrzej Wiśniewski (<i>Stanisław Schubert, Andrzej Mateusiak, Janusz Milewski</i>).....	442
Vzpomínka na umělce Jerzeho Szymona Gaje	445

RECENZE

Piotr Gryszel, Emil Mendyk, Przemysław Wiater, <i>Kuchnia Ducha Gór czyli smaki Karkonoszy</i> (<i>Joanna Nowosielska-Sobel, Grzegorz Sobel</i>).....	450
Piotr Migoń, <i>100 przyrodniczych osobliwości Karkonoszy</i> (<i>Roksana Knapik</i>).....	457
Jan Hahn, <i>Śląsk magiczny</i> (<i>Jan Hanc</i>).....	459

JELENOHORSKÁ KRONIKA 2020 (<i>Krzysztof Tęcza</i>)	463
---	-----

INHALTSVERZEICHNIS

Spis treści	3
Contens	5
Obsah	7
Inhaltsverzeichnis	9
Wir „kämpfen nicht um die Goldene Bratpfanne“ – statt einer Einführung	11

ARTIKEL

Marek Obrębalski, Strategische Entwicklungsrichtungen der Region Jelenia Góra im Vierteljahrhundert – (1996–2021), über bleibende werte und herausforderungen	13
Ivo Łaborewicz, Das Denkmal von Theodor Donat und Emil Fiek am Großen Teich im Riesengebirge – entstehungsgeschichte (1893–1945)	27
Paulina Średnicka, Bergtourismus im Riesengebirge am ende des 19. Jahrhunderts im bericht von Stanisław Belza	55
Bartosz Skowroński, Das Busverbindungsnetz im gebiet Jelenia Góra als Element der touristischen Entwicklung in diesem Teil der Sudeten ende der 40er des 20. Jh.	85
Andrzej Mateusiak, Touristische Skilanglauf-rallye PTTK im Riesengebirge	111
Jerzy Górski, Touristische aktivitäten in militärischen, funktechnischen Schulen von Jelenia Góra	139
Henryk Dumin, Erinnerung an verlorene Räume, über die Rolle von Traditionen im leben der Niederschlesischen gemeinden nach 1945	181
Stanisław Firszt, 75 Jähriger aufenthalt der Ordensgemeinschaft der Piaristen auf dem gebiet von Jelenia Góra (Veranstaltungskalender 1996–2020)	199

MATERIALIEN UND QUELLEN

Zofia i Zbigniew Adamscy, Geheimnisse des Pilchowice [Mauers] Talsperre	241
Zbigniew Adamski, Zeit der politischen Tauwetter in ZWCH Chemitex-Celwiskoza in Jelenia Góra [Zellwolle Hirschberg]	257
Robert Bogusławowicz, 45-jähriges Jubiläum der familiären Kleingartenkolonie „Krokus“ in Jelenia Góra [Hirschberg]	265
Korneliusz Pacuda, Picknick Country begann in Jelenia Góra [Hirschberg]	281
Kazimierz Wolf (współpraca Jan Foremny), Das erste – Picnic Country in Polen. Jelenia Góra [Hirschberg] 23.–25. September 1982	285
Maria Papp, Erinnerungen an meine Söhne (1906–1967)	291
Heinz Becker, Christian Worbs, Wolfgang Holzbächer, Norbert Wiczorek, Papierwerke in Cieplice [Bad Warmbrunn]	317

Elżbieta Purska, Joanna und Czesław Purscy – die ersten polnischen Buchhändler in Jelenia Góra nach 1945. Erinnerungen der Tochter	361
Ryszard Knoll, Władysław Łysakowski – Pionier der polnischen Polarforschung	367

BERICHTE

Ivo Laborewicz, Bericht über die Tätigkeit des Staatlichen Archivs in Wrocław Zweigstelle in Jelenia Góra aus dem Jahre 2019	373
Wiesław Wójciakowski, Bericht über die Tätigkeit des Vorstandes des Kreises Nr. 2 des Polnischen Philatelistenverbandes in Jelenia Góra für die Jahre 2016–2021	379
Jan Foremny, 60 Jahre Förderung der Fotografie durch die Jelenia Góra Photographic Society anlässlich ihres 60-jährigen Bestehens	384
Janusz Milewski, Bericht der Historischen Kommission der Riesengebirges-Pfadfindereinheit des Polnischen Pfadfinderverbandes in Jelenia Góra für den Zeitraum 2019–2020	386

IN MEMORIAM

Als Einführung (<i>Kazimierz Pichlak</i>)	390
Alina Obidniak	392
Wacław Bajer	393
Franciszek Gawor (<i>Krzysztof Sawicki</i>)	394
Jerzy Jan Gruszka (<i>Janusz Milewski</i>)	396
Teodor Gutaj (<i>Jan Foremny</i>)	399
František Jirásko (<i>Jacek Potocki</i>)	402
Piotr Kozak (<i>Stanisław Firszt</i>)	409
Tadeusz Stefan Lewandowski (<i>Łukasz Soltysik</i>)	410
Czesław Margas (<i>Ivo Laborewicz</i>)	415
Wacław Narkiewicz (<i>Jan Foremny</i>)	422
Bogdan Nauka (<i>Cezary Wiklik</i>)	424
Józef Sarzyński (<i>Józef Kusiak, Bartosz Lipiński</i>)	429
Jerzy Sauer (<i>Krzysztof Sawicki</i>)	432
Marian Ważny (<i>Janusz Milewski</i>)	434
Przemysław Wiater (1958–2020) (<i>Ivo Laborewicz</i>)	436
Waldemar Andrzej Wiśniewski (1945–2021) (<i>Stanisław Schubert, Andrzej Mateusiak, Janusz Milewski</i>)	442
Erinnerung an den Künstler Jerzy Szymon Gaj	445

REZENSIONEN

Piotr Gryszel, Emil Mendyk, Przemysław Wiater, Kuchnia Ducha Gór czyli smaki Karkonoszy (<i>Joanna Nowosielska-Sobel, Grzegorz Sobel</i>)	450
Piotr Migoń, 100 przyrodniczych osobliwości Karkonoszy (<i>Roksana Knapik</i>)	457
Jan Hahn, Śląsk magiczny (<i>Jan Hanc</i>)	459

DIE CHRONIK VON JELENIA GÓRA (<i>Krzysztof Tęcza</i>)	463
---	-----

ARCHIWA
PAŃSTWOWE

ARCHIWUM PAŃSTWOWE WE WROCŁAWIU
ODDZIAŁ W JELENIEJ GÓRZE

ISSN 0080-3480